

Начално училище "Инж. Георги Иванов Вълков" - гр.Луковит, обл.Ловеч
тел.: 0697 5 2332, e-mail: nu_valkov@abv.bg; www.nuvalkov.com

Утвърждавам
Директор: .....
/Г. Цветкова/

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ
И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ
ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ
за 2022/2023 учебна година

Актуализирана и приета на Педагогически съвет с Протокол № 10/01.09.2022 г.
Утвърдена със заповед на директора на НУ "Инж. Вълков" №595/01.09.2022г.
Съгласувана с Обществения съвет с Протокол №6/12.09.2022г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. База за изработване на училищната програма
2. Необходимост от училищна програма
3. SWOT анализ
  - 3.1. Силни страни
  - 3.2. Слаби страни
  - 3.3. Възможности
  - 3.4. Заплахи/ опасности
4. Цели на програмата
5. Изпълнение на целите чрез подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в НУ "Инж. Вълков", гр. Луковит
6. План за действие по програмата
7. Заключение

1. База за изработване на училищната програма

УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ е изработена в контекста на Европейската платформа срещу бедността и социалното изключване, на предложената от Европейската Комисия „Стратегия за интелигентен устойчив растеж „Европа 2020” и на препоръките, направени във връзка с тях по отношение превенцията на социалното изключване и за по-добро образование и грижи в периода на ранното детство, насочени към осигуряване на всички деца на възможности за най-добър старт в живота, в съответствие със Закона за предучилищно и училищно образование и Наредба за приобщаващо образование. Използвани са още следните източници:

- Закон за закрила на детето
- Закон за защита от дискриминация
- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система 2013 – 2020 г.
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства 2015 – 2020 г.
- Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на община Луковит
- Рамка за действие „Образование 2030”: Към приобщаващо и равноправно качествено образование и учене през целия живот за всички.
- Конвенция на ООН за правата на детето (1989) и др.

2. Необходимост от училищна програма

- Необходимост от гарантиране на равни възможности за достъп до образователни дейности за децата от ПГ и всички ученици от училището
- Необходимост от предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитието на децата и учениците и за включването и участието им в училищната общност
- Необходимост от гарантиране на приобщаване на децата и учениците от уязвими групи

Уязвими групи в НУ“Инж. Г.Ив. Вълков“ са деца и ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца и ученици в риск, деца и ученици, застрашени или жертва на насилие, деца с изявени дарби, деца-сираци и полусираци, деца от различни етнически групи и др. с други идентифицирани нужди.

УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ се базира на основни принципи на приобщаващото образование:

1. Гарантиране правото на достъп до училището на всяко дете и на правото му на качествено образование;
2. Гарантиране достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа;
3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени

в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;

4. Приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик –индивидуалните потребности и възможности, личностните качества,знанията,уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал;

5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на училището;

6. Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – училището, ученика, семейството, партньорските организации и Училищно настоятелство;

7. Недопускане влиянието на социалното неравенство върху процеса на обучение и участието на учениците в дейности на училището;

8. Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на учениците за живот в приобщаващо общество;

9. Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование, съобразно потребностите на учениците.

3. Анализ на училищната среда:

В НУ“Инж. Г.Ив. Вълков“ предходната 2021/2022 учебна година завършиха 224 и 25 деца в ГЗПО, общо 249.

За по-голямата част от учениците майчин език и език, на който се общува в семейството е ромският, при постъпването си в училище децата не владеят в достатъчна степен български език, което определя билингвизма като основен проблем в обучението. В НУ”Инж. Вълков” има, макар и малък процент, и такива деца, които не говорят и не владеят ромски и комуникират само на български език.

В училището се обучават 3 ученици със СОП, на които е предоставена допълнителна подкрепа за личностно развитие /ресурсно подпомагане от ресурсен учител от РЦПППО, логопед и педагогически съветник/.

3.1.Силни страни:

- Създадена достъпна архитектурна среда
- Отлична материална база и образователна среда
- Създадена подкрепяща среда
- Квалифицирани педагогически специалисти за работа в мултиетническа образователна среда с изградени интеркултурни компетентности
- Разкрита ПГ в училище, което е предпоставка за ранна социализация на децата от ромския етнос и възможност за по-добро усвояване на български език
- Използване на интерактивни методи на обучение и ИКТ
- Целодневно обучение
- Извънкласни дейности
- Работа по проекти, клубове по интереси
- Възможности за изява в различни области
- Възможности за публична изява на децата и учениците
- Осигурени представителни облекла и обувки за децата и учениците за участие в училищни и извънучилищни изяви

- Безплатни учебници и учебни помагала за децата от ПГ и учениците I-IV клас
- Безплатни закуски за децата от ПГ и учениците I-IV клас
- Безплатен обяд за учениците в групите за целодневно обучение
- Извършване на редица дейности по превенция на ранното напускане на училище
- Подходящи ЗИП и СИП

3.2. Слаби страни

- Преобладаващ брой деца и ученици от ромски етнически произход, което е предпоставка за липса на интеграция между етносите
- Голям брой от децата и учениците не са посещавали детска градина, което затруднява адаптацията им в училище
- Голям брой извинени и неизвинени отсъствия на учениците, което е предпоставка за незадоволително усвояване на преподавания материал
- Недостатъчно ефективно взаимодействие училище - родители
- Недостатъчен родителски интерес и контрол, ниска степен на грамотност и квалификация на родителите- роми
- Недостатъчна мотивация на родителите по отношение образованието на децата им
- Трудности при осъществяване на оценка на потребностите на ученици със заболявания /СОП/, поради нежелание на родителите
- Невъзможност за назначаване на „помощник на учителя“ поради липса на финансови средства

3.3. Възможности

- интерактивно обучение
- гражданско образование
- разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и приобщаване на децата и учениците, ранно професионално ориентиране
- ранно идентифициране на децата в риск чрез проучване на проблемите и потребностите им и осигуряване на подкрепа от педагогическия екип
- непрекъснат контакт с родителите, консултиране и работа за повишаване родителските умения и мотивацията им по отношение образованието на децата им, за активно участие в училищния живот
- търсене на нови форми за по – голямо ангажиране на родителите
- кандидатстване по различни проектни предложения
- периодична оценка и актуализиране на мерките
- разширяване на връзките с извънучилищните институции

3.4. Заплахи

- Невъзможност в училището да се работи в мултиетническа среда
- Нисък жизнен стандарт на семействата на учениците
- Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите
- Недостатъчна мотивация за получаване на качествено образование

- Непълноценно участие в образователно-възпитателния процес предвид големия брой извинени и неизвинени отсъствия на учениците
- Трудности при усвояването на учебното съдържание от учениците
- Риск от ранно напускане на училище

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца и ученици, които имат необходимост от такива в НУ“Инж. Г.Ив. Вълков“ съобразно техните лични интереси, потребности и нужди.

4. Цели на училищната програма за предоставянето на равни възможности и приобщаването на децата и учениците от уязвими групи

Обща цел: Изграждане на позитивна и подкрепяща образователна среда за подпомагане и насърчаване на децата и учениците в НУ“Инж.Вълков“, гр.Луковит, за максимално развитие на възможностите и индивидуалните им потребности. Развитие на потенциала на всяко дете и ученик с оглед неговата личностна, професионална и гражданска реализация в обществото.

Конкретни цели:

1. Гарантиране правото на равен достъп до образование и възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота в общността
2. Осигуряване на възможности за ранно разпознаване и оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
3. Прилагане на ефективни стратегии, подходи, методи, форми и средства за осигуряване на обща подкрепа, насочена към развиване на потенциала на всяко дете или ученик.
4. Осигуряване на допълнителна подкрепа за приобщаване на децата и учениците с обучителни затруднения, СОП, хронични заболявания, в риск.
5. Приобщаване и включване на родителите към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот

5. Изпълнение на целите чрез подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в НУ“Инж.Вълков“, гр.Луковит

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в корелация с разработените областна и общинска стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

1. Обща подкрепа

За организиране на подкрепата на личностното развитие в училището за координатор е определен заместник-директор, който изпълнява функциите си съобразно Наредбата за приобщаващото образование.

Общата подкрепа в училището се осъществява от екип, ръководен от координатора, с участието на педагогическия съветник, логопеда, класните ръководители. Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всяко дете и ученик. Общата подкрепа включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти– обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват децата и учениците, обмен на добри практики с цел подобряване на работата в ПГ и класовете, преглед и обсъждане на информацията за конкретно дете или ученик и набелязване на конкретни мерки за обща подкрепа;
2. допълнително обучение по учебни предмети – при установена нужда от такова;
3. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат от учителите по график извън редовните учебни часове, за ученици, които изостават в усвояването на учебния материал;

4. кариерно ориентиране на учениците - планиране и реализиране от учителите на беседи в часа на класа и с участието на педагогическия съветник или консултант от кариерен център /при възможност/, засягане в отделни теми по учебните предмети;
5. осигуряване или насочване към занимания по интереси - установяване на интересите и включване на учениците в групи за занимания по интереси ;
6. библиотечно-информационно обслужване – осигуряване на достъп на учениците до разнообразни по жанр и тематика книги в кътове за четене в класните стаи, с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация; осигуряване на достъп на учениците до оборудван компютърен кабинет;
7. грижа за здравето - събиране на информация от родителите или лицата, които полагат грижи за децата за здравословното им състояние, осигуряване на достъп до медицински специалист /медицинска сестра/ в здравния кабинет в училището, в часа на класа се разглеждат теми, заложиени по програма за здравно образование;
8. поощряване с морални и материални награди, описани в ПДУ;
9. дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение - под формата на обща училищна политика срещу насилието и тормоза, изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в клас, беседи с учениците в часа на класа, индивидуални консултации с педагогическия съветник; провеждане на различни инициативи за превенция на насилието и стимулиране на положителни взаимоотношения между учениците;
10. дейности за превенция на обучителните затруднения:
  - допълнително обучение по учебни предмети при условията на Закона за предучилищното и училищното образование;
  - консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
11. логопедична работа с учениците, която включва:
  - за целите на превенция на обучителни затруднения и комуникативни нарушения;
  - корекционна-терапевтична дейност;
  - консултативна дейност.

II. Изграждане на позитивен психологически климат

1. Създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес.
2. Предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците
3. Организиране на дейности за превенция на агресията и мотивация за преодоляване на проблемното поведение.
4. Прилагане на координирани и последователни усилия за осигуряване на благоприятна образователна среда и своевременно решаване на възникнали конфликти.
5. Групова работа с ученици; кризисна интервенция.
6. Поддържане на непрекъсната връзка и взаимодействие с родителите на учениците за справяне с проблемното им поведение и приобщаване към средата на училището.

III. Допълнителна подкрепа

1. Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определено дете от ПГ или ученик от първи до четвърти клас.
2. Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите са от следните уязвими групи:
  - деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година;
  - деца в риск;
  - деца с изявени дарби;
  - деца с хронични заболявания.

Допълнителната подкрепа може да включва:

- работа с дете или ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация;
- рехабилитация на слуха;
- зрителна рехабилитация;
- рехабилитация на комуникативни нарушения;
- осигуряване на достъпна архитектурна среда;
- специализирани средства;
- ресурсно подпомагане.

3. Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип за подкрепа за личностно развитие - от специалисти, съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование.

4. Екипът за подкрепа за личностно развитие се създава със заповед на директора на училището за конкретно дете със СОП, с изявени дарби или в риск за всяка учебна година.

5. В екипа участват: психолог, логопед, а при необходимост – други специалисти /ресурсен учител, соц.работник и др./, според индивидуалните потребности на детето. Училището осигурява необходимите педагогически специалисти за допълнителна подкрепа.

6. Екипът осъществява дейностите по допълнителната подкрепа за личностно развитие на детето.

7. Оценката на индивидуалните потребности се извършва в срок от един до три месеца от началото на учебната година, при установяване на такава необходимост.

8. Оценката се извършва съобразно определена рамка за оценка на индивидуалните потребности.

6. Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, директорът на училището писмено уведомява съответния отдел „Закрила на детето“ към АСП по местоживее на детето с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите и осигуряване на най- добрия интерес на детето.

7. Допълнителна подкрепа за личностно развитие се осигурява и предоставя съгласно план за подкрепа на детето, след извършена оценка на индивидуалните потребности на детето.

Родителите задължително се включват в плана за подкрепа като активни участници в дейностите.

8. При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също се така се изготвя и индивидуален учебен план. За ученици с изявени дарби също се изработва индивидуален учебен план.

9. Екипът за подкрепа за личностно развитие изготвя два пъти годишно доклад до Директора , съдържащ оценка за развитието на ученика, за постигнатите цели и за резултатите от обучението, за използваните педагогически средства и методи на работа

6. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	кл.ръководители, логопед, педагогически съветник	
Екипна работа на учителите	постоянен	класни ръководители, учители	при необходимост
Определяне	на до 15.09.2022г.	директор	

координатор на екипа за оказване на подкрепа			
Награждаване на ученици	текущ	директор, кл.ръководители	при и по определен повод за поощрение
Дейности, свързани с четивна грамотност	01.12.2022г., 01.04.2023г.	Кл.ръководители	по повод Национална седмица на четенето, Ден на книгата, Седмица на детската книга, ...
Представяне на занимания по интереси в училището	15.09.2022г. м.10.2022г.	учители в ЦДО, ръководители на дейности по проект	
Представяне на дейностите по интереси на външни институции /центрове/	15.10.2022г.	представители на центровете	при проявен интерес от страна на центровете
Кариерно ориентиране и консултиране в класовете от I до IV	01.12.2022г., 01.05.2023г.	Класни ръководители, педагогически съветник, кариерен консултант	
Идентифициране на ученици със СОП	целогодишно	класни ръководители, учители, логопед	
Оценка на потребности на ученици със СОП	целогодишно	ресурсен учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	целогодишно	логопед	
Психологическа подкрепа, психо-социална рехабилитация и консултации	целогодишно	педагогически съветник, при нужда - психолог	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	директор, учители, педагогически съветник	
Организиране и провеждане на "Училище за родители"	31.03.2023г.	директор, екип	при желание от родителите
Стимулиране участието на деца с изяви дарби в състезания и олимпиади	целогодишно	учители	
Стимулиране участието на деца и ученици от различни етнически групи в състезания и олимпиади	целогодишно	учители	
Съвместни дейности с МКБППМН	целогодишно, по график	УКБППМН, директор, общинска администрация	

Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	на	по график, заложен в план за квалификация	директор, председател на МО	
---	----	---	-----------------------------	--

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и училищна общност. Всички участници в образователния процес (семейство, училище, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.